

Hvordan vil ungdommen løse klimakrisen?

Av Oda Oline Omdal, rådgiver i Civita

Temperaturene øker, isen smelter, havnivået stiger. Klimakrisen merkes over store deler av verden og gir alvorlige konsekvenser for mennesker, dyr og natur. Forskere frykter utryddelse av hele dyrearter og ekstremvær som skaper trøbbel for menneskeheten. Klimakampen har blitt en hjertesak for mange mennesker, spesielt de unge. Noe må gjøres, men det er uenighet om hva. Hvordan mener de norske ungdomspartiene at den globale klimakrisen bør løses?

Dette notatet ser på skillelinjene mellom ungdomspartiene, og sammenlikner blant annet likheter og ulikheter mellom høyresiden og venstresiden. Notatet drøfter kun ungdomsorganisasjonene til partiene som er representert på Stortinget. Informasjonen er hovedsakelig hentet fra ungdomspartiens nettsider og programmer.

Status idag

Siden førindustriell tid har den globale middeltemperaturen økt med 1,1 grader. 86 prosent av verdens CO₂-utslipp kommer fra fossile brensler og sementproduksjon. I Norge har utslippene gått ned 4,7 prosent mellom 1990 og 2021. Målet som Norge har meldt inn til FN, er 55 prosent utslippskutt fra 1990-nivå til 2030. Ifølge regjeringens klimaplan ligger det an til 25 prosent innen 2030, altså bare halvparten av målet. (SSB, 2022)

Menneskeskapte utslipp av klimagasser, særlig CO₂, er hovedårsakene til klimaendringene vi ser nå. Utslippene forsterker drivhuseffekten. Men prosessene som forårsaker utslippene som forurensrer atmosfæren, er også uhyre viktige for mye menneskelig aktivitet. Dette gjør at det er utfordrende å kutte i utslipp uten å redusere levestandarden.

Grunnleggende skillelinjer

Hovedforskjellene mellom ungdomspartiene er først og fremst standpunktet til norsk olje- og gassproduksjon og synet på internasjonalt samarbeid, samt vekst eller vern i spørsmål om blant annet utbygging av fornybar energi. Ungdomspartiene er enige om at internasjonalt samarbeid er helt grunnleggende for å løse klimakrisen. Hovedforskjellen er at Unge Høyre, Grønn Ungdom og Unge Venstre anser norsk EU-medlemskap og tett samarbeid i EU som helt nødvendig for å få ned de globale utslippene. Resten av ungdomspartiene ønsker ikke EU-medlemskap, men vil heller forhandle frem nye, forpliktende internasjonale avtaler.

Spørsmålet om vekst eller vern er også svært sentralt. For der man ønsker å verne noe, ofrer man potensielt en mulighet for noe annet. Å verne om natur fremfor for eksempel å bygge ut energikilder som vindkraft og vannkraft, får konsekvenser i form av mindre ny fornybar kraftproduksjon. Bygger man derimot ut disse energikildene, kan man også risikere å skade dyrebar natur og dyrearter.

En annen stor diskusjon er politikken overfor oljenæringen. Skal staten legge til rette for en næring som står for en stor andel av Norges utslipp, eller skal man gjøre det mindre økonomisk gunstig å drive med oljeleting, og enda dyrere å forurense?

Norsk olje og gass

Norsk olje- og gassproduksjon er kanskje det mest omdiskuterte temaet blant ungdomspartiene når det gjelder klima. Det er store uenigheter om blant annet elektrifisering av sokkelen, letefusjonsordningen og om det skal settes en sluttdato. I tillegg er det konflikter knyttet til nye leteområder i Barentshavet.

Unge Høyre, Senterungdommen og Fremskrittspartiets Ungdom vil ikke sette en sluttdato på norsk oljeproduksjon. Likevel skiller de seg fra hverandre, blant annet ved at Fremskrittspartiets Ungdom ønsker å pumpe opp olje til det er tomt. De ønsker både å lete etter nye oljefelt og å fortsette produksjonen på de feltene som er åpnet. De legger til grunn at forurenser skal betale, og dermed også at det skal være dyrere å benytte seg av olje enn grønne energikilder. Fremskrittspartiets Ungdom mener også at det er viktig å konsekvensutrede alle områder før man

starter ny boring, slik at man er klar over hvilke konsekvenser utvinningen kan få for blant annet naturområdene rundt. Særlig områder i nord, som Lofoten, Vesterålen og Senja, mener de at det er viktig å ha et bevisst og miljøvennlig forhold til.

Hovedargumentet for å fortsette med leting etter olje og gass er at energibehovene er økende, samtidig som befolkningen vokser. Derfor mener FpU at Norge skal ha en ledende rolle i å tilby renere energikilder enn mange andre land kan gjøre, samtidig som man utvikler bedre og fornybare energikilder.

Unge Høyre fokuserer på å finne andre grønne, fornybare løsninger, som på sikt kan føre til at oljenæringen kan fases ut. Senterungdommen er mot leting etter nye olje- og gassfelt, og ser på energieffektivisering, redusert elektrifisering og dekarbonisering gjennom fangst og lagring av CO2 som de viktigste tiltakene for å omstille næringen og gå over på fornybare energikilder.

AUF ønsker å være økonomisk og energimessig uavhengig av petroleum innen 2035, og at man skal bruke tiden frem til dette på å investere i fornybare, grønne løsninger, som gjør det enklere å velge klimavennlig.

Unge Venstre har per dags dato ikke satt en ønsket sluttdato for norsk oljeproduksjon, men vil stanse all ny utvinning og fjerne det de kaller subsidiering av oljenæringen. Altså ønsker de ikke at staten skal gi oljeselskaper økonomiske midler som gjør det økonomisk gunstig å fortsette med oljeutvinning. De begrunner dette med at det må bli mindre lønnsomt å investere i næringer som er forurensende, og vil heller subsidiere gründere og bedrifter som vil investere i grønne, fornybare løsninger.

Sosialistisk Ungdom går enda lenger og vil stanse all oljeleting, og ikke åpne noen flere oljefelt. De ønsker også at Norge skal ta et internasjonalt initiativ til en avtale med andre oljeproduserende land, med mål om å begrense produksjonen av olje og gass.

Rød Ungdom mener at det viktigste er å avvikle leterefusjonsordningen og utvikle og gjennomføre en nedtrappingsplan som fører til fullstendig utfasing av fossile energikilder på norsk sokkel.

Leterefusjonsordningen

Oljeskattepakken og leterefusjonsordningen er tiltak som ble innført for å stimulere til oljeleting og utbygging på norsk sokkel. Oljeskattepakken kom under pandemien, og inneholdt en form for likviditetssubsidie som gjorde det mer lønnsomt for oljeselskapene å investere i nye utbyggingsprosjekter på norsk sokkel. Innførselen av tiltakene hadde til hensikt å opprettholde sysselsettingen i oljenæringen og leverandørindustrien.

Oljeskattepakken gir skattefordeler til oljeselskapene som allerede har funnet olje og produserer på norsk sokkel, mens leterefusjonsordningen er gunstig for oljeselskaper som fortsatt er i letefasen.

Leterefusjonsordningen fungerte slik at oljeselskapene som ikke var i skatteposisjon, fikk refundert en del av kostnadene de har hatt i forbindelse med leting etter olje og gass. Refusjonsbeløpet utgjorde en skattesats på 78 prosent av letekostnadene, avhengig av om det var funnet noe eller ikke.

Systemet for skattlegging av petroleumsressursene bygger på reglene for ordinær bedriftsbeskatning, men er fastsatt i en egen petroleumsskattelov. På grunn av den ekstraordinære lønnsomheten ved utvinning av petroleumsressurser, blir selskapene i tillegg ilagt en særskatt, som gir en skattesats på 78 prosent. (Norsk Petroleum, 2022).

Leterefusjonsordningen er en ordning som gir oljeselskaper, som ikke er i skatteposisjon, en kontantutbetaling fra staten til å dekke deler av oljeselskapenes letekostnader på norsk sokkel. Ordningen ble innført i 2005, og i 2018 ble det innført endringer i ordningen, og det ble satt en øvre grense på 25 millioner kroner i årlige utbetalinger per selskap. I tillegg ble det gjort endringer i hvordan kostnader skal føres, slik at kun direkte kostnader kunne refunderes. I 2020 økte den øvre grensen for utbetalinger fra 25 millioner til 75 millioner kroner som følge av den forventede økonomiske situasjonen i oljebransjen under covid-19-pandemien.

Ordningen har vært kontroversiell og er mye omdiskutert, fordi den innebærer at staten gir incentiv til nye og mindre olje- og gasselskaper som ikke er i skatteposisjon til å lete etter mer olje og gass på norsk sokkel, samtidig som det er økende bekymring for klimaendringer og stort behov for å redusere bruken av fossil energi. Ordningen har også blitt kritisert for å være for gunstig for oljeselskapene, og for å gi dem lite incentiv til heller å utvikle bærekraftige energikilder.

Oljeskattsystemet og leterefusjonsordningen henger sammen ved at leterefusjonsordningen påvirker oljeselskapenes skattesituasjon. Hvis selskapene har store utgifter knyttet til leting, kan dette føre til at de har mindre skattepliktig inntekt, og dermed også lavere oljeskatt. Og motsatt; en vellykket leting vil føre til at man får høyere inntekter og dermed må betale mer oljeskatt.

Et stort flertall blant ungdomspartiene, bestående av Rød Ungdom, Sosialistisk Ungdom, AUF, Senterungdommen, Grønn Ungdom og KrFU, vil fjerne leterefusjonsordningen helt.

Unge Venstre ønsker å fjerne alle former for subsidier av oljenæringen og heller gjøre det lønnsomt å investere i grønn industri. Begrunnelsen er at det fører til at selskaper i mange tilfeller får dekket en stor andel av kostnadene tilknyttet leting etter olje og gass. Dersom dette gjør det lønnsomt å fortsette med leting etter olje og gass, er det svært uheldig for klima og miljø, mener samtlige partier. De nevnte partiene har tatt til orde for å avvikle leterefusjonsordningen, og heller investere i fornybar energi og grønn teknologi. De mener at olje- og gassindustrien er en industri som ikke bør gis incentiver til å lete etter mer olje og gass på norsk sokkel.

Senterungdommen ønsker gradvis å trappe ned ordningen, for så å fjerne den på sikt. De ønsker en nedtrapping for å sikre at man ikke stanser utviklingen mens man arbeider med å utvinne mer fornybare løsninger.

Unge Høyre og FpU ønsker å fortsette med leterefusjonsordningen. De mener at leterefusjonsordningen er viktig for å opprettholde aktivitet og arbeidsplasser i olje- og gassindustrien, som er viktig for norsk økonomi. FpU har også uttalt at de mener at en gradvis overgang til fornybar energi og andre klimatiltak er nødvendig, men at man ikke må kutte i de økonomiske incentivene til olje- og gassnæringen før det er realistisk og økonomisk forsvarlig å gjøre det.

Elektrifisering av sokkelen

Elektrifisering av sokkelen betyr å erstatte fossil energi for drift av plattformene, med fornybar elektrisk kraft fra land. Dette vil redusere utslippene av klimagasser på norsk sokkel og bidra til å nå Norges klimamål. Likevel vil elektrifisering av sokkelen også medføre høye investeringskostnader og teknologiske utfordringer. Det vil kunne gi Norge energiunderskudd og høyere strømpriser.

Unge Høyre, Unge Venstre, AUF, Grønn Ungdom, Senterungdommen og Rød Ungdom er for en elektrifisering av sokkelen. Argumentene for er at det vil bidra til å redusere utslippene av klimagasser fra olje- og gassproduksjonen. De mener også at dette kan bidra til å skape nye arbeidsplasser som også kan være med på å gjøre oljeindustrien grønnere.

Sosialistisk Ungdom, KrFU og FpU er kritiske til elektrifisering av sokkelen. Sosialistisk Ungdom mener at elektrifisering av sokkelen ikke vil være tilstrekkelig for å møte klimautfordringene, og at det vil føre til at olje- og gassnæringen fortsetter i mange år fremover. FpU er også mot elektrifisering av sokkelen, men mener at det er viktig å finne balanserte løsninger som tar hensyn til både miljø og næringslivets behov. KrFU har nylig vedtatt at de er mot elektrifisering av sokkelen. De mener at sektoren må finne andre måter å nå klimamålene på, for eksempel ved å kjøpe kvoter. De anser altså ikke elektrifisering som et tilstrekkelig klimatiltak.

Hadde det vært opp til ungdomspartiene, hadde altså flertallet gått inn for en elektrifisering av sokkelen. Det er imidlertid store uenigheter om hvor mye man skal investere i det, da flere av dem som er for elektrifisering av sokkelen, ønsker å avvikle olje- og gassindustrien i utgangspunktet.

Alternative energikilder

Den grønne teknologien og omstillingen har kommet langt nok til at man kan bygge ut fornybare energikilder, som på sikt kan være med på å fase ut oljenæringen fra norsk økonomi.

Vindkraft på land

En av de fornybare energikildene som det er størst oppslutning om, er vindkraft. Alle ungdomspartiene, med unntak av Senterungdommen, er svært positive til vindkraft på land. Senterungdommen frykter blant annet konsekvensene som utbygging får for naturen, og også lokal motstand mot slike større prosjekter.

De øvrige ungdomspartiene mener dette er en viktig del av Norges overgang til fornybar energi. Det er også bred politisk enighet om at utbygging av vindmøller må skje på en måte som tar hensyn til miljø- og naturvern.

AUF, Unge Venstre, KrFU, Sosialistisk Ungdom, Rød Ungdom, Fremskrittspartiets Ungdom og Grønn Ungdom legger stor vekt på at lokalbefolkningens interesser skal veie tungt i beslutningene knyttet til utbygging av vindkraft. Grønn Ungdom er også særlig opptatt av at utbygging av vindkraft kan skape lokale arbeidsplasser. Rød Ungdom og Sosialistisk Ungdom er i tillegg opptatt av at

vindkraftverkene skal være offentlig eid og demokratisk styrt. De er i utgangspunktet negative til at næringslivet skal kunne tjene penger på en slik utbygging.

I diskusjonen om vindmøller på land er det altså lokalbefolkningens meninger og hensynet til miljøet som er de faktorene som skaper størst uenighet. Utover dette er vindkraft på land en av de energikildene det er bredest politisk oppslutning om. (NRK, 2021)

Kjernekraft

I de senere årene har også kjernekraft oftere blitt vurdert som en mulig norsk energikilde. Kjernekraft, også kalt atomkraft, handler om å utnytte den enorme energien som frigjøres når atomkjerne splittes eller fusjonerer. Utslippene er minimale.

De største motstanderne av kjernekraft er AUF, Rød Ungdom, Sosialistisk Ungdom og Grønn Ungdom. Hovedargumentet mot kjernekraft er risikoen det medfører, som vi har sett blant annet med ulykker som ved Tsjernobyl og Fukushima. Det er også bekymringer rundt hva som skal gjøres med radioaktivt avfall som oppstår som en følge av kjernekraftproduksjon, da dette avfallet kan være svært farlig. Det er svært dyrt og vanskelig å lagre dette avfallet.

Senterungdommen har tidligere uttrykt at de er åpne for å vurdere teknologien som en del av Norges energimiks, men de arbeider ikke aktivt for dette, i motsetning til de borgerlige ungdomspartiene. Unge Høyre, Unge Venstre, KrFU og Fremskrittspartiets Ungdom er svært positive og mener at kjernekraft kan være en viktig del av Norges energimiks, spesielt for å redusere avhengigheten av fossile brensler.

Det er ikke sannsynlig at den sittende regjeringen vil starte med å bygge ut kjernekraft. Dersom det derimot blir et regjeringsskifte om noen år, er det noe større sannsynlighet for at man setter i gang forskning, utredning og en eventuell utbygging. Det er likevel viktig å merke seg at ungdomspartiene standpunkter ofte skiller seg fra moderpartiene, og at det derfor ikke er sikkert at disse standpunktene vil ha noen reell betydning. Likevel vedtar flere og flere partier nå at de er for kjernekraft, så det er svært sannsynlig at dette blir en del av Norges energiforsyning de neste årene.

Internasjonalt samarbeid

Skal man løse klimakrisen, er det helt avgjørende å bidra til at de fleste land samarbeider om å få ned utslippene. Blant annet fordi Norge står for 0,12 prosent av verdens klimagassutslipp, mens Kina står for 1/3. Norge kan ikke løse klimakrisen på egenhånd.

Ungdomspartiene er tilsynelatende enige om at det må internasjonalt samarbeid til for å få utslippene ned. Likevel er det uenighet om hvorvidt Norge skal lede et slikt samarbeid, og hvem man eventuelt skal samarbeide med.

Norsk EU-medlemskap og internasjonale avtaler

Fellesnevneren for Unge Høyre, Unge Venstre og Grønn Ungdom er at de anser EU som den beste institusjonen for forpliktende klimasamarbeid. Først når internasjonale avtaler er inngått gjennom en slik institusjon, vil de virke forpliktende nok, mener disse partiene.

AUF er negative til norsk EU-medlemskap, men er positive til et sterkt, europeisk, internasjonalt samarbeid, og de ønsker, sammen med Rød Ungdom og Sosialistisk Ungdom, at Norge skal ta internasjonalt initiativ til en avtale med andre oljeproduiserende land, med mål om å begrense produksjonen av olje og gass globalt. Senterungdommen ønsker som Sosialistisk Ungdom, at Norge skal ta initiativ til en global forpliktende nedtrappingsavtale i fellesskap med nasjoner som produserer fossile energikilder. Senterungdommen er opptatt av å følge opp internasjonale forpliktelser, også innenfor klima. De mener at klimatoppmøtene er det viktigste stedet Norge jobber for at verdens land forplikter seg til utslippskutt, blant annet med målene for 2030 og 2050. De mener at å flytte ansvaret til EU, vil føre til at Norge mister en del av selvstyret og muligheten til å føre egen klimapolitikk.

Internasjonale klimaavtaler må ha en bred forankring og inkludere de store landene i verden. Likevel er Senterungdommen svært negative til EU-medlemskap, og ønsker også å reforhandle og erstatte EØS-avtalen med en ny avtale. KrFU er også negative til norsk EU-medlemskap, men mener det er viktig med internasjonalt samarbeid, og at Norge skal ha et stort ansvar for å følge opp internasjonale avtaler.

Det er altså liten oppslutning om norsk EU-medlemskap blant ungdomspartiene. Likevel er alle landene enige om at Norge, i samarbeid med andre land, må ta internasjonalt ansvar gjennom forpliktende avtaler.

Avgifter på utslipp

Avgift på klimagasser, inkludert CO₂-avgiften, ansees som ett av de viktigste virkemidlene myndighetene har for å oppnå lavere klimagassutslipp. CO₂-avgiften ble innført i 1991, og hadde da som formål å redusere utslipp av CO₂ og andre drivhusgasser til atmosfæren som følge av petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen. I dag er avgiften utvidet slik at den også gjelder utslipp fra industri og transport.

Standardsatsen for CO₂-avgiften i Norge var 590 kroner per tonn CO₂ i 2021. Støre-regjeringens klimamelding legger opp til at CO₂-avgiften skal økes til 2000 kroner per tonn innen 2030, en økning på cirka 15 prosent per år frem til 2030. Dette tilsvarer det Solberg-regjeringen originalt foreslo. Samtidig vil regjeringen gi rekordstor CO₂-kompensasjon for industrien, på hele 2,8 milliarder kroner. (Rustad, 2021)

Spørsmålet om CO₂-avgift er splittende, noe som også kommer tydelig frem i partienes programmer. Noen mener at avgifter er den enkleste og rimeligste måten å få folk til å legge om vanene sine på, mens andre mener det vil straffe dem som har minst fra før.

Alle de norske ungdomspartiene, unntatt Fremskrittspartiets Ungdom og Senterungdommen, er positive til økte CO₂-avgifter som klimatiltak. Fremskrittspartiets Ungdom mener at markedet selv vil løse klimautfordringene gjennom teknologisk utvikling og innovasjon. FpU mener at økte CO₂-avgifter vil skade norsk konkurransekraft og føre til økte kostnader for norske bedrifter og forbrukere.

Senterungdommen har tradisjonelt vært kritiske til CO₂-avgifter, fordi de mener at de kan ramme

distrikts-Norge og lavinntektsgrupper uforholdsmessig hardt. Senterungdommen mener, som FpU, at det er viktig å satse på teknologiutvikling og grønn næringsutvikling, og at det bør legges større vekt på å belønne de som tar klimavennlige valg, heller enn å «straffe» dem som ikke gjør det ved bruk av høye avgifter.

Både Rød Ungdom, Sosialistisk Ungdom, AUF, Grønn Ungdom, KrFU, Unge Venstre og Unge Høyre har uttalt at de mener CO₂-avgifter er et viktig virkemiddel for å få ned utslippene.

Rødt vil bruke CO₂-avgiften til å nå et utslippsmål på 70 prosent kutt innen 2030, noe som overgår dagens forpliktelser på 50–55 prosent. Også Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet de Grønne, KrF, Venstre, Høyre og Arbeiderpartiet ønsker en CO₂-avgift som gradvis øker til 2000 kroner innen 2030. (Nordbø/WWF, 2021). Det er altså stor enighet mellom ungdomspartiene og voksenpartiene her, noe som gjør det sannsynlig at avgiftene kommer til å øke de neste årene.

Det er ikke alle ungdomspartiene som har utdypede tanker om avgifter på klimagassutslipp, men man kan anta at ungdomspartiene tenker omtrent det samme som moderpartiene. Både Sosialistisk Ungdom og Rød Ungdom har for eksempel uttalt at de vil bruke inntektene fra avgiftene til å utjevne forskjeller, og betale tilbake til dem som har lav inntekt eller dårlig betalingsevne. Unge Høyre er opptatt av at avgiftene ikke må bli et hinder for etablering av arbeidsplasser eller skape store handelslekkasjer. På den andre siden har man Rød Ungdom, som vil øke CO₂-avgiften så drastisk at den kutter 25 prosent mer enn Norges vedtatte mål på 50–55 prosent innen 2030.

Flertallet av ungdomspartiene er positive til økte CO₂-avgifter, dog i varierende grad. De fleste ungdomspartiene synes også å være samstemte med moderpartiene i denne debatten.

Oppsummering og sammendrag

Dette notatet har drøftet noen av de mest sentrale problemstillingene i norsk klima- og miljøpolitikk, og presentert ungdomspartiernes ønsker og løsninger på disse problemene.

Noe som blir synlig i tabellen over, er at det er Rød Ungdom, Sosialistisk Ungdom, AUF og Grønn Ungdom som har den mest radikale klimapolitikken. De ønsker et avgiftsnivå som er betydelig høyere enn i dag, og ønsker å stanse leting etter norsk oljeproduksjon. Den største uenigheten mellom dem er hvorvidt man skal ha en sluttdato for oljeletingen, og eventuelt hvor langt frem denne skal settes. I tillegg er Sosialistisk Ungdom skeptiske til elektrifisering av sokkelen, noe de andre er positive til.

På høyresiden er Unge Høyre og FpU mest enige. De er imidlertid uenige om elektrifisering og om EU-medlemskap, men er enige i at man ikke skal sette en sluttdato eller avvike leterefusjonsordningen. Unge Venstre ønsker å avvike leterefusjonsordningen, men er enig med Unge Høyre i ønsket om norsk EU-medlemskap for å sikre internasjonalt klimasamarbeid. Unge Høyre og Unge Venstre får også med seg Grønn Ungdom når det gjelder EU-medlemskap og elektrifisering. Det kan argumenteres for at EU-samarbeidet er det viktigste for reduksjon i de globale klimautslippene, og at norsk medvirkning her derfor er det mest sentrale klimatiltaket.

Senterungdommen og KrFU er de ungdomspartiene som skiller seg mest fra de andre. Partiene har til felles at de ikke ønsker verken å sette en sluttdato for oljeproduksjon, elektrifisere sokkelen eller bli med i EU, mens de ønsker å avvikle leterefusjonsordningen. Disse standpunktene gjør at klimapolitikken deres skiller seg veldig sterkt fra de andre ungdomspartiene.

Senterungdommen mener at et av de viktigste klimatiltakene er å finansiere fangst og lagring av CO₂, og å gjøre alle fornybare alternativer billigere enn fossile. KrFU mener at det viktigste klimatilaket utenom å stanse oljeletingen, er å gjøre de fornybare og miljøvennlige alternativene billigere enn de fossile.

For å oppsummere kan vi si at alle ungdomspartiene er opptatt av klima og miljø, og at de vektlegger dette i større grad enn moderpartiene. Uenighetene om løsningene er knyttet til synet på internasjonalt samarbeid, og hvorvidt Norge skal fortsette å utvinne olje eller ikke. Det er kun Fremskrittspartiets Ungdom som vil utvinne olje til det er tomt. De andre partiene er uenige om hvordan man skal fase ut produksjonen, og ikke minst om staten fortsatt skal gjøre det økonomisk gunstig å lete etter olje gjennom leterefusjonsordningen.

Mens Unge Høyre og FpU ønsker å fortsette med norsk oljeproduksjon noen år til, mener Unge Venstre og KrFU, sammen med venstresiden, at oljeletingen må stanses så fort som mulig. Dette er kanskje den største uenigheten mellom fløyene i norsk ungdomspolitik.

Civita er en liberal tankesmie som gjennom sitt arbeid skal bidra til økt kunnskap og oppslutning om liberale verdier, institusjoner og løsninger, og fremme en samfunnsutvikling basert på respekt for individets frihet og personlige ansvar. Civita er uavhengig av politiske partier, interesseorganisasjoner og offentlige myndigheter. Den enkelte publikasjonsforfatter(e) står for alle utredninger, konklusjoner og anbefalinger, og disse analysene deles ikke nødvendigvis av andre ansatte, ledelse, styre eller bidragsytere. Skulle feil eller mangler oppdages, ville vi sette stor pris på tilbakemelding, slik at vi kan rette opp eller justere.

Ta kontakt med forfatteren på oda@civita.no eller civita@civita.no.

Kilder:

- Arbeidernes Ungdomsfylking – *Klima og miljø*, hentet fra: <https://auf.no/kampsak/miljo/>
- Arbeidernes Ungdomsfylking, *Olje og gass*, hentet fra: <https://auf.no/ordliste/olje-og-gass/>
- Arbeidernes Ungdomsfylking, *Internasjonalt samarbeid*, hentet fra: <https://auf.no/kampsak/internasjonalt/>
- Fremskrittspartiets Ungdom – *Klima og miljø*, hentet fra: <https://fpu.no/politikk/miljo/>
- Fremskrittspartiets Ungdom – *Utenriks, Norges forhold til Europa*, hentet fra: <https://fpu.no/politikk/utenriks/>
- Grønn Ungdom – *Klima og grønne arbeidsplasser*, hentet fra: <https://www.gronnungdom.no/politikk/klima-og-gronne-arbeidsplasser/>
- Hovland, K. M og Rustad, M. E – *Norges skjerpede 2030-klimamål: – En formidabel utfordring* (2022), hentet fra: <https://e24.no/det-groenne-skiftet/i/nQyEAQ/norges-skjerpede-2030-klimamaal-en-formidabel-utfordring>
- KrFU – *EØS*, hentet fra: <https://krfu.no/politikk/eos/>
- KrFU – *Klima og energi*, hentet fra: <https://krfu.no/politikk/klima-og-energi/>
- Nordbø, F., v/ WWF – *Skal vi gjøre det dyrere å forurense?* (2021), hentet fra: <https://www.wwf.no/engasjer-deg/valg-2021/4-co2-avgift>
- NRK – *Partiguident – vindkraft* (2021), hentet fra: <https://www.nrk.no/valg/2021/partiguident/nb/tema/vindkraft/>
- Miljødirektoratet – *Miljøstatus*, (2022), hentet fra: <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/>
- Miljødirektoratet – *Miljøstatus – ekstremvær* (2023), hentet fra: <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/Extremvar/>
- Oljedirektoratet – *CO₂-avgift*, (2022) hentet fra: <https://www.npd.no/regelverk/rapportering/co2-avgift/>
- Unge Høyre – *EU* (2022), hentet fra: <https://ungehoyre.no/politikk/var-politikk/eu/>
- Unge Høyre – *Klima og miljø*, (2022), hentet fra: <https://ungehoyre.no/politikk/var-politikk/klima/>
- Unge Høyre – *Olje og gass* (2022), hentet fra: <https://ungehoyre.no/politikk/var-politikk/olje-og-gass/>
- Unge Venstre – *EU og EØS*, hentet fra: <https://www.ungevenstre.no/politikk/eu-og-eos>
- Unge Venstre – *Grønn fremtid*, hentet fra: <https://www.ungevenstre.no/politikk/gronn-fremtid>
- Rustad, M. E. – *Regjeringen vil øke CO₂-avgiften kraftig* (2021), E24, hentet fra: <https://e24.no/energi-og-klima/i/dnkVYJ/regjeringen-vil-oeke-co2-avgiften-kraftig>
- Regjeringen – *CO₂-avgiften* (2020), hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatter-og-avgifter/veibruksavgift-pa-drivstoff/co2-avgiften/id2603484/>
- Rød Ungdom – *EU*, hentet fra: <https://rødungdom.no/eu>
- Rød Ungdom – *Klima*, hentet fra: <https://rødungdom.no/klima>
- Rød Ungdom – *Leterefusjonsordninga*, hentet fra: <https://rødungdom.no/leterefusjonsordninga>
- Senterungdommen – *EU og EØS-avtalen*, hentet fra: <https://www.senterungdommen.no/politikk/eu-og-eos-avtalen>
- Senterungdommen – *Klima*, hentet fra: <https://www.senterungdommen.no/klima>
- Sosialistisk Ungdom – *EU og EØS* (2020), hentet fra: <https://su.no/politikken/eu-og-eos/>
- Sosialistisk Ungdom – *Klima og miljø*, (2017), hentet fra: <https://su.no/politikken/klima-og-miljo/>
- Sosialistisk Ungdom – *Olje* (2020), hentet fra: <https://su.no/politikken/olje/>
- Statistisk sentralbyrå – *Bærekraft og miljø* (2022), hentet fra: <https://www.ssb.no/ssb-skole/baerekraft-og-klima>